

A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete

A határozat száma: Pfv.I.21.006/2017/7.

A tanács tagjai: . Harter Mária a tanács elnöke
. Varga Edit előadó bíró
. Mocsár Attila Zsolt bíró

A felperesek: I.rendű felperes neve
(I.rendű felperes címe)
II.rendű felperes neve
(II.rendű felperes címe)
III.rendű felperes neve
(III.rendű felperes címe)

A felperesek képviselője:
. Némethi Gábor ügyvéd
(1123 Budapest, Táltos utca 15/B. VII/2.)

Az alperes: alperes neve
(alperes címe)

Az alperes képviselője:
. Kiss István ügyvéd
(3530 Miskolc, Arany János utca 11-13.)

A per tárgya: végrehajtás megszüntetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:
az alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:
ővárosi Törvényszék
73 Pf. 634149/2016/7-I.

Az elsőfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:
Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság
14 P. 24351/2015/14.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezi, az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja, és a keresetet elutasítja.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az alperesnek 7.000.000 (hétmillió) forint együttes elsőfokú-, fellebbezési- és felülvizsgálati költséget, továbbá az

államnak külön felhívásra 1.500.000 (egymillió-ötszázezer) forint feljegyzett kereseti illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az alperesi jogelőd hitelező és a felperes adósok között 2008. április 23-án közjegyzői okiratba foglalt változó kamatozású deviza alapú kölcsönszerződés jött létre, melynek alapján a bank 20.900.000 forint kölcsönt folyósított a felpereseknek azzal, hogy a kölcsön devizaösszegét a folyósítás napján érvényes, a bank által alkalmazott deviza vételi árfolyamon állapítja meg. A kölcsönszerződés III. pontja meghatározta a kölcsön lejáratát, a törlesztő részletek számát és esedékességét, az alperes a futamidő első öt évére türelmi időt biztosított, a kamatból és a kezelési költség összegéből álló hiteldíj fizetésének kötelezettsége mellett, míg a türelmi idő lejártá után az adósoknak egyenletes törlesztéssel kellett teljesíteniük. Rögzítette a szerződés, hogy a törlesztő részlet összege a szerződéskötés napján alkalmazott deviza eladási árfolyamon számítva 563,067 CHF-nek megfelelő 88.790 forint, az aktuális törlesztő részletek összegét pedig az esedékesség napját megelőző napon érvényes deviza eladási árfolyam alapulvételével határozza meg a bank. Az első törlesztő részlet deviza összegéről a bank a folyósítási értesítő megküldésével tájékoztatta az adósokat, a deviza eladási árfolyam és a hirdetményben közzétett hiteldíj változása esetén pedig a hátralévő futamidő alapján havonta jogosult volt meghatározni a törlesztő részletek összegét.
- [2] Az alperesi jogelőd a törlesztő részletek nem teljesítése miatt a 2010. augusztus 25-én kelt, közjegyzői okiratba foglalt nyilatkozatával azonnali hatállyal felmondta a szerződést, majd a kérelmére kibocsátott végrehajtási záradék alapján a felperesekkel szemben végrehajtás indult.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [3] A felperesek keresete a végrehajtás Pp. 369.§ a) pontja szerinti megszüntetésére irányult, álláspontjuk szerint ugyanis a követelés alapjául szolgáló kölcsönszerződés - további okok mellett - a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXXII. törvény (rég. Hpt.) 213.§ (1) bekezdés e) pontjába ütköző módon érvénytelen. Érvelésük szerint a perbelihez hasonló, türelmi idő konstrukció esetén a törlesztő részletek összegét a teljes futamidőre meg kell határozni, a szerződés azonban e követelménynek nem felel meg.

- [4] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Hangsúlyozta, hogy a kölcsönszerződés tartalmazta a törlesztő részletek számát, összegét és esedékességét, az induló törlesztő részlet nagyságát, az aktuális részletek forint összegének megállapítása pedig az esedékességet megelőző napon érvényes, deviza eladási árfolyam alapulvételével a hirdetményben foglaltak szerint történt. Utalt a Ptk.-ban szabályozott „feltétel” szerződésbe foglalásának lehetőségére, azzal, hogy ilyen, bizonytalan esemény volt a folyósítás napja. A régi Hpt.213.§ (1) bekezdés e) pontja kapcsán rámutatott, hogy a 2014. évi XL. törvény megállapította a tisztességtelenséget, az azzal kapcsolatos hivatkozás a továbbiakban érvényteleniség alapja nem lehet, a felperesek a törvény alapján készített elszámolást nem vitatták. A Kúria azonos szerződéses konstrukció mellett hozott határozataira hivatkozott, melyekben a Kúria nem találta érvénytelennek a szerződéseket.

Az első- és a másodfokú ítélet

- [5] Az elsőfokú bíróság a keresetnek a per fő tárgya tekintetében helyt adó ítélete indokolásában kiemelte, hogy a szerződés a törlesztő részletek összegét kizárólag a türelmi időszakra határozta meg, az azt követő törlesztési periódus vonatkozásában csak annyit tartalmazott, hogy a tartozást egyenletes törlesztéssel kell megfizetni. Hangsúlyozta: a törlesztő részletek összegét a szerződéskötés időpontjában irányadó adatok alapján meg lehetett határozni, ennek hiányában azonban a szerződés a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés e) pontjába ütköző módon érvénytelen.
- [6] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság helybenhagyó ítéletében a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés e) pontja tekintetében egyetértett az elsőfokú bíróság által kifejtett indokokkal. Az eljárás tárgyává tette a kölcsönszerződés részét képező alperesi általános, valamint a devizában nyilvántartott lakáscélú és jelzálog típusú hitelekre vonatkozó üzletszabályzatot. Rámutatott, hogy a türelmi időt követő időszakra vonatkozóan a kölcsönszerződés nem tartalmaz számítási módot, az „egyenletes törlesztés”, illetve az alperes álláspontja szerint azzal egyező „annuitás” fogalmának meghatározása pedig sem a szerződésben, sem az általános szerződési feltételek között nem található. A másodfokú eljárásban csatolt Üzletszabályzat sem tartalmazza a törlesztő részletek számítási módját, ezáltal a szerződés az 1/2016. PJE 2. pontjában foglaltaknak sem felel meg. Nem állapítható meg az sem, hogy az „egyenletes”, illetve az „annuitásos” törlesztés azonos fogalmak-e, ennek azonban a törlesztő részletekre vonatkozó számítási mód hiánya miatt már nem volt ügydöntő jelentősége. Utalt az Európai Bíróság C-42/2015. számú ügyben hozott határozatára, melyből kitűnően a törlesztő részletek összegének „nehézség nélkül és bizonyossággal”

azonosíthatónak kell lennie. A kifejtettek értelmében a kölcsönszerződés a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés e) pontjának sérelme miatt semmis, ez pedig a végrehajtás megszüntetését vonja maga után.

A felülvizsgálati kérelem és az ellenkérelem

- [7] A jogerős ítélet ellen felülvizsgálattal élő alperes annak hatályon kívül helyezését és a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a jogerős ítélet jogszabálysértő módon állapította meg, hogy a kölcsönszerződés a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés e) pontját sérti, a szerződés ugyanis tartalmazza a törlesztő részletek számát, a törlesztési időpontokat és a szerződéskötéskor ismert árfolyam alapulvétel meghatározott összegét CHF-ben és forintban, továbbá a törlesztő részletek kiszámításának módját is (III/2. pont): az induló törlesztőrészletek pontos mértéke egyenletes törlesztés mellett a folyósításkor érvényes eladási árfolyam alapján kerül meghatározásra, melyet az adóssal a folyósítási értesítőben közöl a bank. Mindezek alapján a kölcsönszerződés eleget tett a 6/2013. PJE III.2/a. pontjának, a törlesztő részletek összegét kiszámítható módon meghatározta. Hangsúlyozta: a türelmi időt követő időszak törlesztő részleteinek összegét a szerződés nem tartalmazhatta, hiszen az irányadó adatok csak a türelmi idő lejártá után érvényes árfolyamokon voltak meghatározhatók. Nézete szerint a másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyta a 6/2013. PJE-ben foglaltakat, mely szerint a kirovó és a lerovó pénznem eltérése miatt nem lehet megmondani, hogy a lerovás pénzneméből mennyit kell fizetni ahhoz, hogy az adós teljesítsen, ez azonban a kirótt tartozás meghatározottságát nem érinti. Ugyanígy a szerződés szerint változó hiteldíj is kizárta a türelmi időt követő törlesztő részletek meghatározását. Hivatkozott a Kúria határozataira, melyek hasonló tényállás mellett a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés e) pontjában foglaltak teljesülését állapították meg. Hangsúlyozta: az adott hitelkonstrukcióban a deviza árfolyamváltozások és a hiteldíj esetleges változásai miatt nem lehetett pontosabban meghatározni a törlesztő részletek összegét, a kiszámításhoz szükséges adatokat azonban a kölcsönszerződés III. pontja, valamint az alperesi jogelőd Üzletszabályzatának 6.1. és 6.2. pontjai tartalmazták.
- [8] Álláspontja szerint a másodfokú bíróság tévesen foglalt állást az „egyenletes törlesztés” jelentéstartalmának meghatározásakor is, és alaptalanul rótt fel az Üzletszabályzat hiányosságaként, hogy nem tartalmaz képletet a törlesztő részletek meghatározására. A szerződés adatai és az Üzletszabályzatban foglalt számítási mód segítségével ugyanis a törlesztő részletek összege – egyenletes törlesztést alapul véve – meghatározható, ezáltal a szerződés az 1/2016. PJE követelményeinek is eleget tett.
- [9] A felperesek felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult. Az Európai Unió Bíróságának

ítéleteire hivatkoztak, melyek hasonló esetekre a számítási mód átláthatóságát követelik meg, és azt, hogy minden releváns tény a fogyasztó elé kell tárni. Hangsúlyozták, hogy az alperes Üzletszabályzata sem tartalmaz egyértelmű képletet a törlesztőrészletek kiszámítására.

A Kúria döntése és jogi indokai

[10] Az alperes felülvizsgálati kérelme a következők szerint alapos.

[11] A jogerős ítélet a perbeli kölcsönszerződés régi Hpt.213.§ (1) bekezdés e) pontjába ütköző érvénytelenségét állapította meg, így az alperes azt támadó felülvizsgálati kérelme is ezzel kapcsolatos, ám a másodfokú bíróság álláspontjával ellentétes érvelést tartalmazott, és ez az érvelés adta meg a Kúria eljárásnak kereteit is (Pp. 275.§ (2) bekezdése).

[12] Felülvizsgálati kérelmének indokai között az alperes helytállóan hivatkozott a régi Hpt.213.§ (1) bekezdés e) pontjával kapcsolatban kialakult bírói gyakorlatra, melyet a 6/2013. és az 1/2016 PJE-ben foglaltak, és a jogegységi határozatok figyelembevételével meghozott egyedi határozatok rögzítenek. A kialakult bírói gyakorlat szerint a törlesztőrészletet a devizaalapú kölcsönszerződésekben akkor is meghatározottnak kell tekinteni, ha a szerződés a részletek összegét nem tartalmazza számszerű pontossággal, ám rögzíti a részletek kiszámításának módját - esetleg matematikai képletét - és a változó adatok feltalálási helyét. A Kúria hangsúlyozza: azt a közismert tény, hogy a hosszú futamidejű pénzügyi kölcsönök kamata a futamidő alatt változik, az egyedi szerződéseknek is kezelniük kell. A devizaalapú fogyasztási kölcsönszerződések esetében a 2014. évi XXXVIII. törvény kizárja az egyoldalú szerződésmódosítást, a kamat mértéke azonban a pénzpiaci viszonyok változása miatt módosulhat, ezért a szerződés megkötésekor csak az ügyleti kamat kiszámítására vonatkozó számítási módot tudják feltüntetni a felek. Ez az eljárás ugyanakkor lehetővé teszi a fogyasztó számára, hogy a bank által közölt törlesztőrészlet és az annak részét képező ügyleti kamat összegét az egyedi szerződés részévé váló Hirdetmény és Üzletszabályzat adatainak felhasználásával ellenőrizze. Ebben az esetben a pénzügyi kölcsön a régi Hpt. 213.§(1) bekezdés e) pontjában foglaltaknak eleget tesz, és a 6/2013. valamint az 1/2016. számú PJE határozatokban kifejtetteknek is megfelelően tartalmazza az ügyleti kamat, illetve a törlesztőrészletek meghatározását.

[13] Az adott esetben alkalmazott türelmi idő konstrukcióban a türelmi idő 60 hónapjának lejártát követően annyi változik, hogy az ügyleti kamat és a kezelési költség mellett a tőkét is törleszteni kell, ez pedig a szerződés III/2. pontjának figyelembevételével nem értelmezhető másként, mint hogy a tőke összege a még hátralevő 240

hónap futamidőre elosztva hozzáadódik a törlesztőrészletek addigi összegéhez. A szavak hétköznapi jelentése szerint (függetlenül az „egyenletes” illetve az „annuitásos” kifejezések tartalmi elemzésétől) ez a számítási mód következik az Üzletszabályzat 6.1 és 6.2 pontjából is. A szerződés alapján ezért a törlesztőrészletek alperes által közölt összege a felperes által ellenőrizhető volt, ez pedig megfelel a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés e) pontjába foglalt elvárásnak, más módon a törlesztőrészletek összege az adott szerződéses konstrukcióban meg sem határozható.

- [14] Az ismertetett indokok alapján az eljáró bíróságok a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés e) pontjának téves értelmezésével állapították meg a perbeli szerződés érvénytelenségét, ezért a Kúria a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése mellett az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatásával a jogszabályoknak megfelelő - a keresetet elutasító - ítéletet hozott a Pp. 275.§ (4) bekezdése alapján.

Záró rész

- [15] Az alperes felülvizsgálati kérelme eredményes volt, ezért a Kúria a felülvizsgálati eljárásban a Pp. 270.§ (1) bekezdésén keresztül érvényesülő Pp. 78.§ (1) bekezdése értelmében kötelezte a felpereseket az alperes jogi képviselével az első- és a másodfokú, valamint a felülvizsgálati eljárásban felmerült, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22) IM rendelet 3.§ (2), (5) és (6) bekezdéseiben foglaltak szerint, a 4/A.§ értelmében az általános forgalmi adóra is figyelemmel, a tényleges tevékenységgel arányosan meghatározott ügyvédi munkadíjból, valamint az alperes által lerótt fellebbezési és felülvizsgálati eljárási illetékből álló együttes első-, másodfokú- és felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére. A felperesek illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt kereseti illeték megfizetéséről szóló rendelkezés ugyancsak a felperesek pervesztességére figyelemmel az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 39.§ (1) bekezdésén, valamint a 42.§ (1) bekezdés a) pontján alapul, azzal, hogy az illetéket a felperesek illetékfeljegyzési jogára figyelemmel a bírósági eljárásban alkalmazandó költségmentességi szabályokról szóló 6/1986. (VI.26) IM rendelet 13.§ (2) bekezdése, valamint a 15.§ (1) és (3) bekezdése szerint kell megfizetni.

Budapest, 2018. április 11.

Dr. Harter Mária s.k. a tanács elnöke, dr. Varga Edit s.k. előadó bíró, dr. Mocsár Attila Zsolt s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

